

Д.Ю. Столяренко¹, Ю.В. Максименко²

^{1,2}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україн

Бронзівки – великі гарні жуки – належать до родини Пластинчастовусі (Scarabaeidae), підродина бронзівок (Cetoniinae). Мають яскраве забарвлення і характерний інтенсивний металевий блиск. Довжина – від 1 до 10 см. У жуків є розріз із боків надкрил, що дозволяє їм літати зі складеними надкрилами. Бронзівки пересуваються по субстрату повільно за допомогою кінцівок – гнучких 5-членикових лапок з довгими і міцними кігтками. Ці комахи харчуються квітками рослин або соками, що витікають з дерев, чи перезрілими фруктами[2].

Бронзівок часто приймають за хрущів, тому що вони належать до однієї родини. Різняться ці жуки яскравим металевим відблиском тіла та польотом. При польоті жорсткі надкрила бронзівок залишаються складеними, на відміну від більшості жуків, а тонкі прозорі крила, випускаються через виїмки з боків.

Забарвлення у різних видів різноманітне: переважно темне, з білим малюнком на надкрилах. Самиці мають передні гомілки із зубцями, самці на голові мають схожий на роги V-подібний відросток. У самиць виростів немає, голова нагадує за формою щит, що допомагає копати ґрунт для відкладення яєць[3].

Ці тварини літають з травня до липня. Дорослі особини живляться пилком, личинки – корінням рослини. Самки відкладають яйця в ґрунт. Личинки мають розміри до 30 мм. Восени з них з'являються дорослі жуки, які можуть залишатися в землі до наступної весни. У різних регіонах України дорослі особини починають літати з квітня по серпень. Скупчення жуків спостерігаються на плодкових культурах (шовковиця, черешня), чагарниках (троянда, шипшина, бузина, бузок), польових угіддях, що засмічені великими стебловими бур'янами – будяком, чортополохом[4].

Найвідоміші види бронзівок: бронзівка золотиста, бронзівка мармурова, бронзівка волохата, бронзівка вонюча, голіаф. Бронзівка золотиста або бронзівка звичайна – великий жук довжиною до 23 мм. Внутрішньовидова різноманітність в забарвленні величезна. Відомо 7 підвидів, які розрізняються ареалом, скульптурою та забарвленням покривів тіла. Як правило, найчастіше спостерігаються тварин з мідним, зеленим та фіолетовим кольором тіла. Ембріональний розвиток – 15–18 днів[1].

Бронзівка мармурова – тварина довжиною 19–27 мм. Забарвлення блискуче, чорно-бронзове, нижня сторона тіла і ноги, особливо задньогруди, з яскравим зеленуватим відтінком, іноді надкрила або вся верхня сторона також зеленого кольору. Тіло видовжене, дещо звужене позаду,

помірноопукле. Перший сегмент грудей широкий біля основи, звужується вперед. Покрита дрібними крапками, з боків в густих великих дугастих точках. Щиток великий, подовжено-трикутний, з притупленою вершиною, в дрібних точках. Черевце самця з подовжньою борозенкою.

Бронзівка волохата має довжину 8–13 мм. Забарвлення матово-чорне, верхня поверхня тіла з жовтуватими або білими плямами або смужками, їх малюнок дуже мінливий. На першому сегменті шість білих плям. Волоски на тілі двоколірні: сірі і жовті (спинка жука майже гола). Низ тіла світлий і покритий густим волоссям[2].

Бронзівка вонюча – комаха довжиною від 8 до 12 мм. Тіло забарвлене в блискучий чорний колір, покрите великою кількістю маленьких білих плям на надкрилах та нижньому боці тіла. На надкрилах є п'ять подовжніх смуг. У зовсім старих екземплярів волосинки часто стираються з часом. Довжина тіла самців 80–110 мм, самок – 50–80 мм. Самці за життя можуть досягати ваги до 47 грамів і, ймовірно, є найважчими жуками в світі.

Голіафи, як і інші представники групи бронзівок (Cetoniinae), відрізняються від інших жуків тим, що їх надкрила мають на передньому боковому краї виїмку, через яку випускаються крила при польоті, а надкрила залишаються складеними.

Бронзівки переважно мешкають в лісах, особливо багато їх можна зустріти на сонячних галявинах.

Жуки дуже ненажерливі, знищують квітки плодово-ягідних і декоративних культур, висмоктують з рослин соки, залишаючи після себе пожовклі ділянки, обгризають листя. Велика кількість жуків за добу може пошкодити ціле плодове дерево. Якщо жуки потрапляють до будинку, то починають поїдати кімнатні рослини[3].

Для боротьби з цими шкідниками використовують декілька способів: перекопують ґрунт раною весною, оскільки бронзівки не люблять холод та йдуть в глибину під землю, щоб перечекати холодну погоду; обробляють місця зимівлі ентомопатогенними грибними препаратами. За останні роки на Поліссі значно збільшилася кількість бронзівок, що пов'язують з потеплінням клімату[4].

Література

1. Gilbert Lachaume: The Beetles of the World, volume 3, Goliathini 1, 1983. – Sciences Nat, Venette. – P. 23–44.
2. Edmund Reitter: Fauna Germanica – Die Käfer des Deutschen Reiches. 5 Bände, Stuttgart K. G. Lutz 1908–1916, Digitale Bibliothek Band 134. Directmedia Publishing GmbH: Berlin. – 2006. – P. 112–116.
3. Медведев С.И. Пластинчатоусые (Scarabaeidae). Подсем. Cetoniinae, Valginae // Фауна СССР. Насекомые жесткокрылые. – М. – Л.: Издательство АН СССР, 1964. – Т. 10, вып. 5. – 375 с.
4. Бронзівка золотиста: обережно, шкідник! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/491-bronzivka-zolotysta-oberezhno-novyi-shkidnyk.html>ht – Назва з екрану.